

„Soča“

izhaja vsak petek o polne in velja s prilogo „Gospodarski list“ vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto gld. 4-40;
pol leta 2-20;
četrt leta 1-10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poština.

Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglase pri upravitelstvu.

„Primorca“ izhaja vsakih 14 dni vsak drugi torek in velja za celo leto 80 kr.

„Gospodarski list“ izhaja in se prilaga vsak mesec v obsegu 16 strani. Kadar je v petek praznik, izide lista že v četrtek.

S O Č A

(Izdaja za deželo)

Oznaniila

in „PISANICE“ plačujejo se za petstopno petit-vrsto:

8 kr., če se tiskajo 1 krat,
7 2
6 3

Večkrat — po pogodbi. — Za večje črke po prostoru.

Posamične številke dobivajo se v tobakarnah v Nunski ulici in v Šolski ulici, v Trstu pri Lavrenčiču nasproti velike vojašnice in pri Pipanu v ulici Ponte della Fabra po 8 kr.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvu, naročnina in reklamacije pa upravitelstvu „Soče“. — Neplačanih pisem uredništvo ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravitelstvo je v Gosposki ulici 9.

izdajatelj in odgovorni urednik Andrej Gabrččak.

— „Bog in narod!“ —

Tiska „Goriška Tiskarna A. Gabrččak“ (odgovoren Josip Krmpotič).

Porotno sodišče v Gorici.

Interpelacija

poslanec dr. Gregorčič, grof Coroninija in tovarišev na ministra pravosodja o dogodkih pri ravno vršilih se porotnih obravnavah v Gorici.

V interpelaciji, izročeni dne 12. marca t. l., smo se pritoževali proti sestavi porotniških imenikov pri okrožnem sodišču v Gorici, kateri ne odgovarjajo ne zakonu, ne namenu. V tej interpelaciji smo se pozivali na interpelacije z dne 9. decembra 1893., 10. dec. 1894. in 11. nov. 1895., v katerih smo izpostavili, in navajajoč podrobnosti, pritoževali radi protizakonitega postopanja pri sestavi teh imenikov. Njegova Vzvišenost gospod pravosodni minister je v svojem govoru dne 20. marca t. l. potrdil, da pri porotnem sodišču goriškem vladajo enake ali podobne nepravilnosti, kakor pri poroti v Rovinju. Isti je vrlu tega rekel: „Ni mučnejšega, rekel bi, skoro dolgočasnejšega prizora od porotne obravnave, pri kateri je treba tolmacha. Vrlu tega imajo take obravnave to posebnost, da tolmachi, z rednimi izjemami, ne poslušajo dobro. Temu se pridružuje okolnost, da se zgublja glavna korist porote, namreč neposrednost utisov, izpovedb pri obtoženci na porotnike, ob kratkem, zgublja se istinitost skoro popolnoma.“

V prvo imenovani interpelaciji stavi smo z ozirom na porotniški imenik, ki obstaja za leto, na Nj. Prezvišenost vprašanje, kaj hoče ukreniti, da za letošnja porotna zasedanja nerednosti odstrani. Mislili smo si, da Nj. Prezvišenost kaj ukrene, kar se sploh za letošnji tem stvarnem položaju da ukreniti namreč, da ukaže, naj državno pravdnik pri sestavi porotniške klopi na to dela, da pridejo na njo le porotniki, ki so obeh jezikov zmožni, tako, da bi se mogle obravnave s slovenskimi obtoženci vršiti v slovenskem jeziku.

Temu nasproti nam pa dolhajo brzojavna poročila, da predsednik okrožnega sodišča Šbisa obravnavanje proti slovenskim obtožencem z zgolj slovenskimi pričami v slovenskem jeziku naravnost prepoveduje, porotnike samo v italijanskem jeziku zapreza in zagovorniku dr. Staniču slovensko govoriti odločno prepoveduje.

Z ozirom na to stavijo podpisani na Njega Vzvišenost gospoda ministra pravosodja vprašanje:

ali misli nemudoma kaj ukreni, da se zapreči pri porotnem sodišču v Gorici to sramotno postopanje, ki razburja slovensko prebivalstvo in vse postene ljudi?

Na Dunaju, 22. aprila 1896.

(Slede podpis).

Kvarni nazori!

ali:

Dr. Mahnič v berbi proti narodnim društvom.

II.

V prvem članku pod tem naslovom smo zavrnili splošni skrajno neumestni napad na narodna društva ter naglašali nezmisljenost trditve, kakor da bi društva navajala ljudstvo k — zapravljivosti. Klor ni se čital našega odgovora, naj to gotovo stori; uverjeni smo, da nam pritrji vsak razsoden Slovenec, ki pozna naše društveno in socialno življenje.

Zadnji „P. L.“ nas je prejelno opozoril, da on nikakor ne namerava, gospodov okoli „Soče“ prepričavati ali spreobratiti, — marveč da piše le za tiste, ki hočejo poslušati in razumeti. — Kajpak, to je naravno, da s takimi nazori ne pridobite nikogar, ki stoji za „Sočo“, na to stran je zamaš vsaka beseda! Ali tudi ni ne pismo zaradi gospode, ki se stika okoli „P. L.“, marveč mi odgovarjamo in zavračamo kvarne nazore „P. L.“ le zato, da bi ne zaslepili kake kratkovide slovenske ovice.

„P. L.“ se je spravil se posebe na Sokolstvo. Ne vemo, ali je prokletstvo ali nevednost ali zloba ali kaj, da se naš časnikarski tovariš dr. M. zaletuje proti vsemu, kar pridobiva kaj več tal na narodnem polju. Zadnji čas se je začelo Sokolstvo gibati nekoliko živahnije, — in eto, zopet vidimo dr. Mahniča in njegove verne učence pri — razdiranju. Da bi znali kaj zidati, tega se niste dokazali, a potirati zna vsak cepce! Zapomnite si to!

Gospodje pri „P. L.“ so dokazali, da oni ni najmanj ne razumejo sokolske ideje, a vendar pisarijo proti Sokolstvu. Tem gospodom „ne gre v glavo, da bi kmeta, kateri si cel teden pri trdem delu preteguje ude, vabili k telovadbi na drog“. — Res, tudi

nam bi ne šlo v glavo, kakó bi bilo mogote take ljudi spravljati na drog. K sreči pa ne dela tega nobeno sokolsko društvo, marveč posli, da si kmetje „po telovadbi“ delo odpočije pretegnjene ude. Pač pa vabi k telovadbi take ljudi, ki si po ves čas ne pretegujejo ude pri trdem delu — in takih je povsod dosti. Povsod je raznih uradnikov in ljudi, ki si s pisanjem služijo kruha; povsod je raznih rokodelcev (čevljarjev, krojačev, urarjev, klobučarjev itd.), katerim bi bila razumna telovadba v veliko korist. Povsod se dobi tudi ljudje, zlasti mladeničev je dovolj, ki niso navezani na „trdo delo“, a takim je telovadba ne le koristna, marveč celo potrebna. Evo, take ljudi vabijo sokolska društva k telovadbi.

Sokolstvo ima pa poleg telovadbe še druge namene. Ali bomo govorili o njih? Ne! Kdor jih danes se ne razume, kdor ne pojmi velikanske važnosti Sokolstva za naš narodni napredek, ta je slep, a s slepci je brezuspešen prepri o bliščih barvah. — Le toliko rečemo: Občudujemo žilavost, odločnost češkega naroda. Eto, ta je v glavnem uspeh sokolskega dela. V ljubljani in Zagrebu je oživela narodna misel in vsevela do živalnosti, a to je zopet v velikem delu sad sokolske misli. Med Poljaki se oživlja slovanski duh! To je zasloga sokolskih društev, katerih je že 79 v Avstriji in 24 v Nemčiji. Čehi se po raznih mestih Nemčije družijo in ostajajo zvesti svojemu rojstvu le s pomočjo krasne misli sokolske. V Ameriki sami je 78 sokolskih društev. Sploh je po vsem slovenskem svet 635 sokolskih društev, ki goji med seboj: bratstvo med člani in ljubezen do domovine. Kdor ne pojmi vsega tega, kdor ne spozna velikanskega pomena take organizacije, ta je — slep in gluhi! Ako bi pa bil tudi kmet v taki družbi, ako bi tudi ne pretegal na drugo trdnih udov, marveč le gledal in veseli se sokolskega dela, — ali bi to škodovalo?!

Drugi razlog, na kateri „P. L.“ zida svoj duhoviti napad, je: „Sokolstvo je drago“. Res je, nekaj stane, nekaj potroši vsak ml, tega se ne more nikdo ogniti. Pomajamo pa, kar smo rekli o društvi sploh, da bi bila že na tem svetu „mala nebesa“, ako bi ljudje zunaj društva ne zapravljali denarja in časa. — Naše ljudstvo je res zapravljivo! Ali gotovo je bolj zapravljivo ono, ki niti ne ve, kaj so narodna društva. Le pogledite, kako zapravlja, kako popija in išče zabav (in kakosmi!) ob nedeljah, drugi dan pa ima — „plavi ponedeljek“, da govorimo o „P. L.“. Kakó posvetuje nedelje in praznike? Gotovo slabše nego člani narodnih društev! — Sicer pa naj se „P. L.“ kar nič ne boji, saj prave potrošnosti za razvitek katerekoli družbe je le malo. Mlačnost je povsod veliko preveč! Za vse imajo ljudje denar; nič se jim ne sniujno ne pelaki ne deso, ki po krčmah in „sagrah“, a za narodno stvar je težak vsak groš! „P. L.“ stane n. pr. 1 gld. 30 kr. na leto, a — koliko ima naročnikov? O, kakó težko je dati n. pr. za „Primorca“ 80 kr. celo leto, da si ga marsikdo rad čita, a nič se mu ne sniuj, zapraviti več nego toliko marsikdo nedeljo pri kozarcu v krčmi! Tako je! Ne besedujte torej o zapravljani, kjer ga ni in kjer bi bilo treba ljudi šele vspodbuditi, da bi kaj več potrosili nego v resnici delajo. Ali kaj bi dalje govorili, saj je vsakomur jasno, da naši kmetje več tobaka prežvečijo nego darujejo za narod in cerkvene namene. Kje iskati uzrok taki prikazni? O tem se da mnogo govoriti! To je tudi del našega socialnega vprašanja, kateri bo treba preiskati in rešiti!

Ali naše ubogo Sokolstvo ima še drugih grehov na vesti: ovo namreč — pravi „P. L.“ — škodi ljudstvu tudi na duši. Kot nepobiten „argument“ je gospodi pri „P. L.“ zopet tisti „ubogi kmetski trpin“, ki se po ves teden trudi za vsakdanji kruh; ako pa ob nedeljah leta za telovadbo in po zabavah, kakó bo mislil na svojo dušo? — Oh, težko je, ne pisati satire! Nismo slutili, da takó strašno najvni gospodje z „akademsko izobraženostjo“ polnijo predale označenemu listu.

Kaj svetujejo torej ti duhoviti gospodje nam posvetnjakom? Evo! Tudi mi posvetnjaki naj govorimo o vsaki priliki kmetu, rokodelcu itd., ki si je po ves teden v potu svojega obraza pretegal ude: Kmet, rokodelce, v nedeljo ostajaj doma, hodi k deseti masi, popoldne h krščanskemu nauku, zvečer pa ne zahajaj v gostilne, ampak ostani lepó doma; ako hočeš napraviti kdaj kaj izlet, pojdi na Sv. Goro, na Sv. Višarje, potem pa zopet brž na delo! — Zares, to bi nas ubogali! Cesar niso mogli doseči xsi svetniki in papeži in skofje in duhovniki, to bi dosegli mi — mi liberalni posvetnjaki!

Ali bodimo bolj resni! Veste, kaj bi odgovoril kmet na tako prigovarjanje? Odgovoril bi takó, kakor si ne upamo zapisati

v „Soči“. Kar se tiče gospodov pri „P. L.“, naj izvolé sami napraviti odgovor, kateri bi utegnili dobiti od kmeta.

Bodimo pravični: ne le trud, delo in molitev, tudi razvedrilo je potrebno. Ta potreba pa se zlorabi, kajti človeška požljivost raste z jedjo. Da bi pa človeštvo dobilo pravo mero uživanja, v to bi pripomogla uprav — društva, da, taka narodna društva, kakršna imamo mi Slovenci. Ako bi se naše ljudstvo le toliko razveseljevalo, kolikor nudijo prilike naša društva, bi pač ne bilo veliko; tudi „zapravljivosti“ bi ne bilo!

Denimo, da bi kdaj ostalo vse naše življenje na taki stopnji, kakor priporoča „P. L.“, kaj bi bilo z nami kot z — narodom? Nič, nič, trikrat nič! Cel teden bi delali, v nedeljo bi pa molili, krčm in družtev bi ne bilo nič; prvo in zadnje besedo bi imeli seveda gospodje, kakršni kujejo zdaj take lepe naerte okoli „P. L.“, ki edini bi imeli privilegij na zabavo (tudi med tednom). Take posledice kar puhte iz članka v „P. L.“

Zadnji „P. L.“ z dne 20. t. m. je le še bolj moder! Ta pravi celo: Kaj društva, kaj sokolstvo, katekizem, katekizem! In dalje: „V cerkev, v cerkev vabite ubogo, trpisko ljudstvo, da bo dobivalo tolažbo in vrlje v svetih zveličavnih resnicah, ki nam jih je Bog razodel!“ — In da je še bolj ljubeznivo, dostavi: „Saj od vas vse tako drugače ne sliši, kakor puhlice!“

Kakó duhovito! Zares, edino pri urednikih „P. L.“ padajo same modrosti na dan, vse drugo na svetu je ničevo in puhlo! — Kaj hoče človek odgovoriti na tako besedovanje? Morda to-le: Veste kaj gospodje? Vabljenje v cerkev in katekizem, to je vsa nauka. Ako vas ljudstvo ne sluša, kdo je kriv? Ali mi? Morda vi sami? Največkrat tudi ne! In vendar je takó! Ali bi bilo bolje, ako bi ga tudi predsedniki sedanjih „Sokolov“ gonili v cerkev? — Kam pridemo po taki poti časnikaškega — smešnega sveta stvari! Gospodje pri „P. L.“ naj bodo uverjeni, da s tako vrsto pisarje le smešijo svoj poklic in škodujejo sveti stvari!!!

Kar se tiče Sokolstva, smo že rekli, da gospodje pri „P. L.“ nimajo niti pojma o njem. Zato naj bi raje malo pomislili, predno pisarijo tako nesametano, kakor so storili v zadnjih dveh številkah. Podirati ni težavno! Kdo bo pa zidal? Ako bi pomislili, kolike važnosti je „Sokol“ n. pr. v Gorici, kolike vrednosti bi bil za slovensko stvar v okolici, in ako bi mogli vse to zapopasti v svoji glavi, potem bi govorili drugače.

Ker so pa gospodje že toliko modrijani, evo naš nasvet: Kar se tiče vseh nazorov, razvitiš v obeh označenih člankih, za pozitivno delo v pozitivnem verskega življenja, v tem vam ne bomo delali posvetnjaki nikakih ovir. Delajte v duhu onih člankov in potem bomo govorili za nekaj časa o — uspehih. Nas pa pustite vsaj na miru pri narodnem delu, ki zahteva čedalje večjih žrtv. Duh časa zahteva v družbinskem življenju vse drugačnega takta, kakršnega vi nimate poznati — in ta je kitajski zid, ki nas loči.

DOPISI.

V Gorici, 23. aprila. (Porota II. — Nase učiteljice). — Ze nekaj let je pri nas na dnevnem redu — porotniško vprašanje. Kaj zahtevamo Slovence? Nič drug ga nego to, da postavijo Slovence pred slovenske porotnike, da jih tožijo v slovenskem jeziku in potem tudi slovenski vodijo javno obravnavo. Ali je kaka zahteva bolj naravna od te? — Na Dunaj je šlo že veliko ptičev, v deželnem in državnem zboru so bile podane interpelacije, ali s kakim uspehom? Minister Gleispach je sicer govoril v poslanski zbornici prav lepe besede, razvijal je iste nazore, za kakršne se borimo mi že toliko let, — v resnici pa se nam godi vedno slabše! Tudi letos so prišli Slovenci pred mešano porotno klop, tudi letos so bile obtožnice laske! Najhuje pa je bilo v sredo! Šbisa in Canevari nista moža za slovenske obtožence! Ali da predsednik Šbisa naravnost zagovorniku prepove govoriti slovenski, to presega vse meje. Slovenci smo krvaveci srcom poslušali ono razpravo; kaj smo si mislili, ne povem. — Le to rečem: Čudili smo se slovenskim porotnikom, ki so mirno poželi vse, kar se je zgodilo! Dober tek!

Se par opazk o obravnavi od torka. Med poslušalci so se delale razne opazke, ker je očito kazal predsednik Gorjup z obrazom, z rokami in kretanjem života neko nasprotno mišljenje proti zagovornikovim izjavljanjem. To je čudno uplivalo na porotnike in občinstvo. Meni se zdi, da predsednik mora ostati hladen na levo in na desno. — V svojem konečnem govoru je porotnikom dejal predsednik Gorjup: „lo posso dirvi, voi potete senz'altro confermare la prima

questione“ — in po daljšem razlaganju zopet: „Questa questione sarà quindi senz'altro da confermare“ (t. j. to vprašanje treba vse-kakor potrditi). Meni se zdi čudno tako razlaganje. Sodniki so menda porotniki in ne predsednik obravnave; v tem slučaju je pa predsednik že naprej sam razsodil. — Konečno opazim, da predsednik porotnikov je bil Slovenec, a moral je čitati laška vprašanja, s katerimi je obsodil — Slovence. Čital je slabo! Naravno! To so pač čudne razmere.

Zadnja „Soča“ je omenila med osebnimi vestmi, da bivša „Slogina“ učiteljica, zdaj gospa notarja Stejerja v Metliki, je rada sodelovala v naših društvi, in se ni odtegovala, kakor navadno delajo druge z ničvrednimi izgovori. — Te besede so zardele v živo, ali po zaslužju. Bila so leta, ko je v Gorici odlična gospoda sodelovala pri veseljah, a dandanes se vse odteguje; največ je storilo učiteljstvo, a dandanes se odteguje tudi to. Zakaj? Odgovor je kratak: „Previsoki postajamo!“ Tako je tudi z onimi, na katere je merila „Soča“. Da, jedna gospodična je nekoč vsa razsena raztrgala vabilo k „Sokolovi“ veselici, čes: njej, njej vabilo k tako nizkemu društvu! Ako bi jo pa vprašali za sodelovanje, kaj bi odgovorila so le tedaj? (O teh odnosajih bi vedeli mi se nekaj več podati! Ur.) Društvo „Sloga“ je ideal narodnega društva! Prosto več pozornosti pri izbiranju osebja. Slišim, da to društvo ima še razne naerte, ki bodo Slovincem v čast in veliko korist. Izbrano! Toda sprejema naj le tako osebe, ki ne bo „previsoko“ za narodno delo v naših društvi.

Ne samo to, kar velela mu stan, Kar more, to mož je storiti dolžan!

Iz Vrtojbe, 23. aprila. — Pretekli teden nas je nagloma zapustil naš vrli dušni pastir, častiti oče Konstantin Skodnik, ki je čez dve leti jako marljivo in vestno opravljal tukaj vikarijsko službo. Premestil se je baj v Kuttelfeld na Štajersko kot samostanski predstojnik.

Oče Konstantin je bil uzor moza poštenjaka, ki je razne zadeve vedno previdno in nepristransko razmotrival. Zato nam je bilo jako žal, da se nismo mogli osobno od njega posloviti, da bi se mu bili dostojno zahvalili za njegovo požrtvovalnost in neumorno duhovito delovanje v tuk. občini. Kar diči očeta Konstantina je posebno to, da se odlikuje kot izvrsten govornik. Njegovi cerkveni gori se niso odlikovali samo po izbrani vsebini, marveč tudi po umetni sestavi, stilizaciji in posebno še po gladkem, lepem jeziku; kajti, dasi je mož precej osivel, dal bi v tem oziru marsikomu lep izgled.

Naj ga Bog živi in ohrani še mnogo let!

Iz zahodnih Brd, 20. apr. — Govori se že mnogo o nameravancem sodišču za naša Brda. Marsikatera beseda se je že znila o njem. To je tedaj dober dokaz, da res čutijo Brdci potrebo in korist takega sodišča. Kakor se sliši marsikje, da ne rečem povsod, pozdravilo bi se tako osnutje z največjim veseljem. Iz tega se sme tedaj sklepati, da smo Brdci edini, da bi se ustanovilo posebné sodišče za Brda. Zeleti bi pa bilo, da ne bile vse le sladke prazne sanje! Vendar pri tem se nam nehoté sili vprašanje: „Kje bi bil sedež?“ Sedež naj bi bil tam, kjer je za to primeren prostor, ali glavna reč je vendar to, da se to sodišče uresniči.

Smelo pa lahko trdimo, da je ustanovitev sodišča, ne glede na njega sedež, glavna reč. Najbolje bi pa bilo, da bi se brisrki rodoljubi tako zjedini in pristopili, da bi odločili sedež o n, kojim pripada ustanovitev takih sodišč. Vendar pa ne tako, kakor piše g. dopisnik iz Medane v zadnji „Soči“ št. 16. z dne 10. apr. Mogote misli, da bi bil za sedež sodišča najprimernejši prostor kje na „Kozlinku“ ali na „Balesnah“, ker omenjena kraja sta najbližja Medani.

V—ki.

Iz Sv. Križa na Vipavskem. — „Bralno društvo“ je imelo izredni občni zbor dne 19. aprila. — Mesto rajn. g. Lasiča je volilo društvo podpredsednikom g. Fr. Batiča, veleposelnika s Ceste. — Med točkami dnevnega reda je bila tudi točka: predavanje o „Sokolstvu“. Povdarjale so se lastnosti, in sicer slabe, naše inteligence. Narodni pesimizem skoraj onemogočuje vsako narodno delovanje. Na Vipavskem je mnogo izobraženih mož, a redek je, koji bi hotel vzbujati narodno zavednost med prostim ljudstvom. Odbor „Bralnega društva“ je sklenil predavati o „Sokolstvu“ zato, da bi se vsaj seme vsejalo, sčasoma vsaklito in se tako ta važen pripomoček do narodnostne navdušenosti sili. — Narod čil ne propade. Čehi so bili skoro uničeni, a povzdignili so se na visoko stopinjo in so v francoskem narodu zelo spoštovani. Do te visoke stopinje prišli so

gotovo tudi s pripomočjo „Sokolstva“. (Največ po Sokolstvu! Uredn.) Da je Sokolstvo zelo razvito na Češkem, ni bilo treba društvenikom posebej razlagati, ker razvidno je iz poročil listov, a povdarjalo se je, da jo „Sokolstvo“ pri Slovencih na zelo nizki stopinji in da bo treba v tem oziru kaj več storiti.

Zgodovina uč, da propadajo narodi, ki so se polenili. Narodi izginejo le po svoji krivdi. Mali narodi morajo razviti so večjo delavnost od večjih, da ostanejo na površju, in to se tiče tudi slovenskega naroda. Sokolstvo goji bratstvo in ljubezen. — Po dolgem vsestranskem predavanju sklenilo so jo, da naj se ustanovi v Križu „Sokolsko društvo“.

Pri občenem zboru začelo so je tudi nabirati za društveno zastavo.

Iz Ajdovskega okraja, 21. aprila. (Laška šopirnost v Ajdovščini). — V „Soči“ so bile to pogosto osiro pritožbe proti priseljenim laški. V življenj v naši Ajdovščini, kjer se šopirijo tako predržno, da se je treba kar čuditi. Ali čuditi se je so bolj nam „narodnim“ in „zavednim“ Ajdovcem, ki trpé toliko šopirjenje v svoji sredi! Namesto, da bi tem tujim oslabenim obrnili hrbet in jih pustili osamljeno, so jim pa se usiljujejo in jim delajo bivanje v slovenskem trgu kolikor le mogote prijetno. — Po mojem mnenju bi naši Ajdovci morali paziti v prvi vrsti na to, kaj zahteva od njih narodna čast, uljudnost na lahko postavlja v drugo vrsto, kajti marsikdo je ni vreden. Kdor pride v Ajdovščino s trebulom za kruhom, ta mora znati slovenski in v tem jeziku tudi obnavati ne le v službi svojega poklica, ampak tudi sploh. Ali takó se ne godi v Ajdovščini! Tu imamo ljudi, ki so dokazovali znanje slovenskega jezika, ko je bilo treba, dobili kako službo v Ajdovščini; ko so pa prišli semkaj, lahoniho tukaj, da je kar grdo. V gostilni no s pogovoré slovenske besede! Da, celo v družstvu „Edinost“ ščelatajo le v laškem jeziku. In naši prvaki? O, ti jim lepó pomagajo, ti se niti v peti ne zavedajo, kaj velela narodni ponos v takih razmerah! Ako pa prvaki takó delajo, kaj bomo zahtevali od priproste ljudstva? Ako dajejo narodni veljaki take vzgleda, kakó smemo upati na boljše prihodnost?!

Kar se dogaja zadnji čas, pa presega vse meje in dokazuje, kakó malo narodnega ponosa je najti med našimi prvaki! Evo, kaj se godi v „zavedni Ajdovščini“:

Neka „milostljiva gospa.“ — po p. tekstosti goriška šivilja — kar očito kaže svoje nestrno sovraštvo do vsega, kar je slovensko. Svoj ne baš divri nos dviga strašno visoko nad vsako slovensko besedico, ki ji prileti na občutno lahonsko uho. Svojo dekle zmerja s „ščava“, neko deklico iz odlične rodbine je odpodila s psovko „ščava“. O društvu „Edinosti“ je dejala, da ona tje kaj nikdar ne zahaja, ker noče priti med — „ščave“ itd. — Ali ste čuli, ljudje božji, kaj se godi v Ajdovščini? In vse to naši vrli možaki hrabro potrpi, morda se „bacičano la mano“ tej „illustriissimi signori“!

Kaj podobnega bi gotovo ne trpeli doli kje v Červinjanu. Le pomislite, kaj bi pričeli Lah, ako bi se drznili kaka priseljena Slovenka v Červinjanu na ulici le glasno govoriti slovenski; ako bi bil mož v službi, takoj bi začeli ropotati in upiti o „panstavišnihih demonstracijah“, izživajo plenjenice laškega naroda itd., a od vsiljih bi dobil migljaj, kakó naj se obnaša njegova rodbina, da ne bo prebivalstvu v spodbilo. — Tu v Ajdovščini pa je tem laškim vandrancem vse dovoljeno! To je sramota za Ajdovščino in ves okraj! — Enako nam je te dni tožil rodoljub iz Ajdovščine. Uredn.)

Ako ne bo bolje, oglasim se zopet, a takrat pridem z imeni na dan; imenoval bom tudi tiste Slovence, ki gredo laškim presirnežen: na roko. To pa storim z namenom, da potem stori zavedno slovensko občinstvo proti njim — svojo dolžnost.

Iz hribov. — Veseli nas, da mislijo nekateri rodoljubi v mestu osnovati trgovsko in obrtno podporno društvo za slovenski del dežele. Živo potrebujemo takega društva, ker uo zdaj je slovensko blago dajalo dobička le laškim zagrizencem. Samo pazite, g. urednik, da bodo čisti možje pri društvu in povsot zanesljivi. Živimo v časih zlorabe vere in narodnosti. Pri naših strankarskih bojih se lahko pripeti, da se bodo vsiljevali v odbor tudi taki, ki niso na dober glas. Postenost je v tem pogledu več kakor narodnost. Če to sploh velja pri vsakem društvu, tolikanj bolj bi moralo to biti pri društvi, kjer gre za denar. Dandanes je svet vsled splošne skvarjenosti zelo nezaupljiv. Kdo mu zaméri? Zato morajo biti osnovevalci novega društva zelo previdni in modri, da prava zadenejo. Po našem mnenju, ozirati se je treba okoli sebe, ali so

pri rokah zato sposobni osebe. Novo društvo da dela, zato je treba za poprej izbrati osebe in se z njimi posvetovati, ali bodo celo pod- jetje uspevalo ali ne. Ako nima društvo uspevati, je bolje, da ga ni. Uspevalo, bo- de društvo le tedaj, ako bodo ugledne in obče znane kot postene osebe sodelovale, drugače ne. Oseben kredit je v tem: slučaju najme- rodajniši. Ako ima društvo hrat, je najbolje, da se ne začne. V našem mestu je ve- liko dela a malo delavcev. Oni, ki bi radi sodelovali, ne morejo, ker nosijo pre- težko stanovsko breme. Za njuno jih je mnogo, toda takih se je treba ogibati. Pri društvih in sploh javnem delovanju morajo biti najdelavniji in najpripravniji delavci, ker drugatje voz ne more naprej. Saj vidimo vsak dan, kako nekateri iščejo v javnosti čistih mest, a delo in težo dnevno odlo- žijo, če je mogoče, le na druge. Najzmo- žniši, najdelavniji in najčistejši značaji naj stopajo v javnost.

(Lepo je, da se zanimate za novo dru- stvo vsi rodoljubi na deželi brez izjeme. Kar pravilo, je vse resnično. Toda nadejamo se, da se oklenejo novega društva v mestu razni močje, ki drugatje niso upreženi v narodni voz. Takih je tukaj nekaj! Delajmo in upajmo! Ured.)

Iz Devina: (Sodišče. — Sola. — Železn. postaja. — Kopelji. — Ima- nitni gostje). — Naše občinsko stari- šanstvo je sklenilo, poslati ministerstvu proš- njo, da bi se ustanovilo v zmlu; redloga deželnega poslanca dr. Henrika Tuma novo okrajno sodišče s sedežem v Devinu. — Neki laski časopisi se izrekajo proti novemu so- dišču, toda ne iz stvarnih razlogov, marveč iz — narodnih, — hoje se namreč za italijanstvo Devina. Smešni ljudje! Govoré o tem, da Devin je bil od nekdanj laski, ko to ni resnično. Nekaj priseljenih laskih ribičev je Lahov, drugi pa smo Slovenci. — Sicer pa se ujema predlog dr. Tume za novo so- dišče z interpelacijo laskih poslancev, katero je podal dr. Lovisoni. Ali bodo Lahi sami sebe tolkli po zobeh? — Čuje se, da se tudi drugod poganjajo za sedež novemu sodišču. Mi upamo, da zmagamo, ker Devin ima v tem pogledu že svojo zgodovino; Devin je ob morju in dobi tudi železniško postajo. Bog daj, da bi se to sodišče zares tudi usta- novilo; v to pa treba edinosti vseh občin, ki bodo spadale pod novo sodišče! Ali dose- žemo tako edinost?

Po smrti nepozabnega Zolariča ni- mamo učitelja. Služba je bila razpisana, ali oglasil se je menda en sam prosilec. Upamo, da bo imenovan, ker dolgo ne more iti tako naprej.

Veliko let si želimo male postaje ob železnici; podali smo mnogo prošnji, ali vedno brez uspeha; zadnji čas pa je naše stari- šanstvo ponovilo prošnjo, — in ta je bila napeleto uslišana. Postaja bo prav blizu stali. Prostor za njo priredi občina. Delo bo stalo okoli 800 gld. S tem bo naša vas zvezana z ostalim svetom.

Ze lani je bilo tukaj precej ptujcev, ki so došli semkaj radi kopelji. Ko bo postaja, jih bo gotovo še več vsako leto, zlasti zato, ker so nekateri nemški listi prinesli slike in popise našega Devina. Ali bi ne bilo prav, ako bi se priredil prostor za kopanje? Vsaj nekaj kabin naj bi se postavilo. Gotovo se izplačalo. V tem premislek našim veljakom.

V nedeljo je potestila Devin s svojim dohodom rumunska kraljeva dvojica, kralj Karol I. in njegova duhovita soproga Eliza- beta, sloveča pisateljica. Došla sta iz Trsta parnikom „Danubio“ ob 12^h. Ker parnik ne more celo do kraja, pripeljala sta se s čolnicem v luko. Sprejela sta ju več. gosp. dekan Skočir in župan G. Mirosław Ples.

Kralj in kraljica sta zelo prijazna. Kral- jica se je razgovarjala z g. županom Ple- som o razmerah devinske županije; imeno- vati je moral vse vasi. Zanimalo jo je na- rodnostno razmerje. Ko je množica zaklicala „Živio“, se je prijazno in smehljaje zahva- ljevala. Ona baje umeje slovanski (najbrž ruski). — Kralj se je razgovarjal z več. g. župnikom o cerkvenih rečeh. V treh kočijah so odšli v grad. Z njimi je došel iz Trsta princ Egon Hohenlohe.

Obed je priredil hotelir Gunkel iz Go- rice. Ob 3^h so se odpeljali na Nabrežino in od tam naravnost v Italijo. V Trzinu je pričakovala deputacija, ali brez zazeljenega smotra.

Od lovega brega Soče. — Zadnji „Pr. L.“ sklicuje se na Spirakov Volkstathismus, pravi, da je ljubljanski škof smel, „zaukazati javno izpostavljenje Najsvetejšega, da to spada „med notranje cerkvene zadeve“, da „okrožnica je razločno povedala, da naj se na tak način izprosi od Boga srečen izid volitve“. Kolikor je nam znano, „Soča“ ni nikdar ljubljanskemu škofu te pravice od- rekala. Da sme škof zaukazati javno izpo- stavljanje Najsvetejšega, to ve vsak učene- ljudske soie. „Soča“ je imela pred očmi kan- didate, za katere se je Najsvetejše izpostavilo. Nekateri kandidati so znani kot očitni brez- načajneži in nemskutarji, ki samo zaradi osebnih koristij in častiljepja so se prelevili v pristne katoličane. Znani kandidat, o kate- rem je pisal „Pr. L.“, da je jeklen značaj, je prvi pustolovec na Kranjskem in voditelj breznačajnežev. Vsi njegovi sošolci, duhovniki in laiki, ga kar zaničujejo. Danes so ga videli med nemškimi „bursi“, jutri med kranjskimi katoličani. Ker je zdaj Slovencev stranka močnejša, se dotičnik šteli za kato- ličana. Ako bi bila narodna stranka zmago- vala, bi bil gotovo njen pristav. Nekateri kandidati se niso nikdar čutili Slovence, očitno kažejo svoje nemskutarstvo. Tudi po- polnoma nezmožne osebe so bile med kan- didati. Vse to so videli nekateri župniki na Kranjskem, zato tudi niso izpostavili Najsvetejšega. Ko je neki kaplan opozoril župnika na izpostavljanje Najsvetejšega, se ta odre- kajoč: „Ta roka nikdar ne izpostavi Naj- svetejšega za nemskutarje, invalide in brez- načajneže“ ...

Nekateri župniki na Kranjskem so bili do dna srca užaljeni, ker so videli, da se Najsvetejše zlorabi za breznačajneže. Škofje v Trstu in Istri niso ukazali izpostavit Naj- svetejšega proti židom in brezverskim Lahonom, pač pa so prepovedali agitovati. Na Kranjskem pa je škof zaukazal celo Najsvetejše izpo- stavit proti slovenski inteli- genciji, ki je očitno na dveh za- upnih shodih podpisala resolucije, o kojih se je „P. L.“ izrazil, da jih lahko podpisje vsaka terejalka. Tako postopanje je proti vsem načelom pastirstva in jako škodljivo v verskem in v narodnem oziru.

Veliko se piše o pomankanju duhovni- kov. O uzrokih se malo govori. Ako bodo škofje tako zatirali „svobodo svojih mislij in javnega delovanja“ pri nižji duhovščini, kakor to dela ljubljanski škof, tedaj bodimo pri- pravljeni, da bode čedalje manj duhovnikov. Nedavno se je izrazil duhovnik na Kranjskem: „Ako bi bil vedel, da dobimo takega škofa, ki bode zatiral vsako samostojno prepričanje, bi nikdar ne poslal duhovnik“ ... K sreči, da pri nas tega še ni. Nas višji pastir pusti svojim duhovnikom prosto roko v političnih rečeh. V tem oziru se lahko srečne stejemo na Goriskem.

Vedi „Pr. L.“, da Najsvetejše se izpo- stavlja za izvolitev pravih, odkritostnih, skozi in skozi doslednih mož, ne pa za očitne pustolovce in breznačajneže. Kjer se pa tako dela, tam se vera tepta z nogami, tam se širi klečeplaziv, pustolovstvo, neznačajnost, polno koristolovje in tam mora začeti vera pešati! Saj cerkev na take načine siloma peha od sebe cele vrste mož, ki stojé v naspolnem taborju. Sploh rečemo in trdimo: sedanji sistem v ljubljanski škofiji je prototip razmer, kakršne bi nikdar ne smele biti.

„Soča“ govori brez ovinkov o teh kočljivostih, kar je le hvale vredno. Merodajni činitelji pa naj gledajo, kaj delajo!

V Kobaridu, 16. apr. 1896. (Okrajna posojilnica). — Danes je nadzorstvo po- sojilnice naše, in sicer: pred. g. župnik Fr. Kr. njec kot predsednik, v. č. g. kurat A. Mezar kot nd, v. č. g. J. Sedej, farni vikarij, kot zapisnikar nadzorstva, pregledalo knjige in račune, kakor tudi blagajno. Našlo je vse v najlepšem, da, v uзорnem redu. Vsa čast in hvala prezsluženemu g. nadzorniku F. Do- minku in neutrudljivemu g. učitelju Ra- kovščaku, ki vodita knjige ter tako nosita pri tem velevažnem početju pač najtežji del bremena!

Posojilnica napreduje, ako pomislite, da kobaridsko c. kr. okr. sodišče se ne posluje, ter je radi tega primeroma več zamud in sitnostij, kakor pri drugih zavodih, za prvi začetek povoljno, dobro. Prometa je bilo do dne 16 t. m. 20.870 for. 60 kraje.

Tako imamo upanje, da se posojilnica naša konec prvega leta svojega približa pr- vemu stolisotaku. V to imé pomoz! Bog! — Za nadzorstvo: J. S., tajnik.

(Ta napredek mlade posojilnice mora zelo veseliti slehernega Slovence. Da bi bilo v Kobaridu v prvih 3 mesecih že 20.000 prometa, tega nismo pričakovali. Ako pojde po tej poti dalje, bo v 3—4 letih do 200.000 gld. prometa; dobiček bo tedaj že jako lep, da bo mogla posojilnica veliko dobrega storiti za trg in okraj. Le na delo! G. duhov- niki in učitelji v okraju naj opozarjajo ljud- stvo na ta mladi denarni zavod, kajti čim več bo imel čistega dohodka, toliko več ko- ristnega bo mogel storiti za občini blagor.

Uredn.)

Porotno sodišče v Gorici.

Odprto pismo

Njegovi Vzvišenosti pravosodnemu ministru Ivanu grofu Gleispachu na Dunaju.

„Soča“ z dne 3. t. m. št. 14. je priob- čila na prvi strani poslanico na Vašo Vzvi- šenost; v njej je bil ponatisnen del govora dr. Laginje v seji poslanske zbornice od 19. marca ter oni del iz odgovora Vaše Vzvi- šenosti od 20. marca, ki se bavi s porotnimi sodišči. Ker se Vaš odgovor povsem zлага z našimi nazori in zahtevami, pričakovali smo, da se odpravijo oni nezdružni odnosi, ka- tere je jasno in odločno obsodila tudi Vaša Vzvišenost.

V oni poslanici smo opozorili Vašo Vzvi- šenost na stvaren članek „Porotniki leta 1896.“ v 9. šte. „Soče“ z dne 28. fe- bruarja. Z dežele so nam pa sporočili, da so bile odposlane pravosodnemu ministerstvu tudi pritožbe v zmlu; označenega „Soči- nega“ članka. Že poprej v seji 13. marca je pa bila podana do Vaše Vzvišenosti inter- pelacija v poslanski zbornici. — Na vse to je slovensko ljudstvo nestrpno pričakovalo, da merodajne oblasti ugodé pravični njegovi zahtevi.

Toda zazeljenega preobrata na bolje ni opaziti pri ravnanju vršcem se porotnem zasedanju. V službeni listi porotnikov je le 11 Slovencev. Zakaj? Odgovor na to je po- dan dovolj obširno v označenih člankih, pri- tozbah, interpelacijah. (Najmanj 90% Slo- vencev je sploh izključen od porotne službe, dasi imajo vse zakonite lastnosti. Kakosna je taka pravica?) Toda še od teh jih je pred- sednik oprostil — p. t. Drzavno pravdnstvo je ložilo tudi Slovence zopet le v laskem jeziku. Pri obravnavi v terek proti Slovencev Preglu se je prečital tudi slovenski — pre- vod. Zakaj ne narobe? Izvirnik bi moral biti slovenski in prevod laski, ako je že potreben, kedar je Slovenec na za- tožni klopi. — Obravnava se je vršila s po- močjo tolmača! Ali kakó je slo to! Ako bi Vaša Vzvišenost slisala to obravnavanje, uver- jeni smo, da bi takoj ukrenila potrebno, da bi se taka obravnava enkrat za vselej ome- mogotila. — Vprašanja porotnikom so bila seveda izvirno laska. Načelnik porotnikov je bil Slovenec, ki sicer precej dobro umeje laski, ali umetna in uradna toskanščina mu

je delala veliko težavo. Zakaj vse to, kedar je na zatožni klopi Slovenec, torej deželan onega jezika, kateri govori dve tretjini pre- bivalstva? Ali je to pravico? Odgovor Vam! — To pa povemo, da taki odnosi kravo žalijo in razburjajo vse Slovence. Kam vo- dijo taki odnosi?

Ali še slabše je bilo v sredo. Na zatožni klopi je sedel Slovenec Andrej Štokar. Pred- sedoval je dvorni svetnik Šbisá, javni to- žitelj, pa je bil drž. pravdnik Canevari. Ne prvi ne drugi nista večša dežel- nemu in sodnemu jeziku sloven- skemu. Čudno se Vam bo zdelo, kakó sta mogla priti na takó odgovorni mesti moža, ki ne razumeja jezika deželne večine, ki torej nista sposobna za svojo službo v tej deželi. — Ali takó je! In ker ona dva nista večša slovenskemu jeziku, morajo biti pa vsi drugi, ki pridejo pod njihjo pest, razumeti laski! In pri označeni obravnavi si je pred- sednik Šbisá pomagal s tem, da j kar zapovedal zgolj lasko obravnavo; obto- ženec se je moral zagovarjati laski, kolikor je znal, dasi je zagovornik zahteval v nje- govem imenu, da hoče govoriti v svojem maternem jeziku. O porotnikih je dejal Šbisá, da tudi vsi Slovenci razumejo laski, dasi se je jeden celo oglasil, da prav dobro ne ra- zume. (Od Slovencev se zahteva, da morajo popolnem znati tudi laski, ako hočejo biti porotniki, dočim Lahom zadostna je njih je- zik. V katerem zakonu je opravičena ta dvojna mera, ki žaljiva za slovensko deželno ve- čino? Predsedniku in drž. pravd- niku ni treba znati slovenski, a slov. po- rotnik mora znati laski! Ali ni to narobe svet?) Ali najhujše se pride! Preds. Šbisá je nejevoljno zaklical zagovorniku Staniču: Le proibisco di parlare in lingua slovena! (Prepovedujem vam govoriti slo- venski!)

To so za Slovence strašne besede! Kaj takega se nismo slisali v sodnih dvoranh, kaj takega bi ne bili nikdar pričakovali, to- liko manj po krasni izjavi Vaše Vzvišenosti v seji poslanske zbornice 20. marca! Torej v deželi, kjer je ogromna večina prebivalstva slovenska, zagovornik ne sme zagovarjati Slovence v njegovem jeziku, dasi je porotna klop mešana. Dostavljamo, da zagovornik je hotel govoriti v obeh jezikih! Toda Slove- nec je moral zagovarjati Slovence pred slov. porotniki v laskem jeziku! Vzvišenost, ali je mogoče hujše razžaliti kak na- rod?! — Zató Vam bo pač umljivo, kakó silno je po tej obravnavi razžaljen slovenski narod, ki bo tudi dostojno protestoval proti tolikemu zanikanju najjednostavnih pravic! Slovenci pač se nismo „ščavi“ laske manj- sine! Če tudi razumemo laski, imamo pravico zahtevati je slovenskih sodnikov, ki sodijo o naši svobodi in imetju!

Zató je pač naravno, da je bila podana takoj primerna interpelacija do Vaše Vzvi- šenosti se istega dne. Tudi je uredništvo „Soče“ poslalo takoj brzojavno pritožbo na Vašo Vzvišenost.

Slovenski narod pričakuje od Vaše Vzvi- šenosti izdatnega leka za take nezdružne od- nosaje. Na Vaši Vzvišenosti je seveda zdaj vrsta, da zlasti odloči, ali sta tak pred- sednik okrož. sodišču in tak državni pravd- nik še dalje mogoča v deželi, ki je v svoji veliki večini slovenska. Vaša Vzvišenost morda še ne vé, da dvorni svetnik Šbisá ima že 45 službenih let. Česa se pričakuje? Ali morda, da tudi sina že pripravi do svetnika? Ali ni že skrajni čas, da naredi prostor spo- sobnemu možu za tako odgovorno službo?! Slovenci smo imeli potrpljenje s starostjo; zdaj je obzovor konec!

Naše ljudstvo je razburjeno do skraj- nosti že radi slovenske soie v Gorici! Čas bi bil, da bi vsaj v sodni dvorani prenehalo tako poniževanje, kajti gorje, ako ljudstvo zgubi zaupanje in vero v najvišjo varuhinjo pravice v deželi!

V nadi, da naredite enkrat konec takim odnosajem, bilježi se Vaši Vzvišenosti z vsem spoštovanjem

uredništvo „Soče“.

Domače in razne novice.

Odličen gost. — V sredo je prišel iz Prage v Gorico na nekoliko tednov zname- niti češki pisatelj Edvard Jelinek, da bi v našem mitem podnebnju zopet okrepil naru- šeno zdravje. Tudi v slovenskem prevodu so že izšle nekatere njegove povesti. Svoj čas je bil urednik bivšega „Slovenskega Sbor- nika“. Milemu gostu in prijatelju želimo, da bi kmalu našel pri nas popolno zdravje. Tu spozna naše odnose, naše trpke na- rodne boje, o katerih bo pripovedoval svojim rojakom z živo in pisano besedo.

Mons. Flapp, škof poresko-puljski, kandidat za Trst, je bil te dni v Trstu in menda tudi v Kopru, učeraj pa je prišel v Gorico. Zdaj, ko je umrl Sust, bo baje sam kandidoval za Trst, ker bo sam izbiral vodjo svojih uradov.

Duhovske in cerkvene novice. — Dne 18. t. a. je umrl v visoki starosti 91 letni kanonik mons. Jozef Tuni. Veličasten pogreb je bil v ponedeljek. — Omenjamo še enkrat na tem mestu, da je umrl 2. t. m. v tukajšni bolnišnici jameljski vikarij č. g. Janez Črv. N. v m. p. — Č. g. Blazij Bevk pride začasno kot pomočnik v Prvaco, dokler ne okreva veleč. g. župnik Poljšak.

Enakopravnost na Goriskem. — Časopisi poročajo, da je zapovedal minister vsemu sodnemu osebju, da se mora pričeti po potrebi ali slovenskemu ali hrvaškemu je- ziku. — Z Dunaja nas obveščajo, da neka ministerva okrožnica ukazuje tudi, da mora državno pravdnstvo tožiti Slovence v slovenskem jeziku, ne pa morda itali- janskem in potem pri čiti slov. prevod. Ali naše sodno osebje ne državno pravdnstvo v Gorici se ne ravna po tej okrožnici. Zakaj ne? Na to vprašanje naj se zagovarja samo! Mi le javno tožimo, da se ne ravna po zahtevi in želji prebivalstva, ne

po okrožnici ministerstva, a vse oblast naj terja odgovor za tako ravnanje.

Zahleva, da mora sodno osebje na Goriskem poznati slovenski jezik, je pač takó naravna, da se je le čuditi, kako je mogoče misliti drugače. In vendar imamo v Gorici sodnih uradnikov, ki slovenščine ne poznajo. Pri okrožnem sodišču vlada v tem pogledu velika revščina. Ta tedu so porotne obravnave; noben določenih predsednikov ni dovolj sposo- ben, da bi mogel voditi slovensko obravnavo. In vendar je večina obtožencev Slovencev! — No, zató so pa gospodje poskrbeli, da so postale slovenske obravnave nemogoče! (O tem več na drugem mestu.)

Drzavno pravdnstvo pa je tožilo doslej vse Slovence v laskem jeziku. Kaka pravica je to? Oj, ni mogoče povedati, kaj si misli pri takih razmerah slehern razumen Slovenec! — Zakaj takó? Saj vendar tudi sam državni pravdnik trdi v svoji prošnji, s katero prosi službo višjega svetnika, da zna slovenski! Radovedni smo, kakó ta gospod dokazuje znanje slovenščine! Dosti je imel prilike, da bi se je pričul, ali navedil se ni prav nič. Zató bi minister storil Slovencev slabo uslugo, ako bi poslal v Trst se jednega višjega svetnika, ki ne pozna slov. jezika. Ali ni tamkaj še dovolj takih?! Kdor se ni naučil deželnih jezikov, tak ni sposoben za urad- niki! Slovenci uradujejo lahko skoro vsi v starih jezikih. Lahki navadno v enem samem. Zakaj tolik razloček?! Ako pa je takó, naj se nastavljaajo na višja mesta le taki, ki so večji obeh deželnih jezikov. Sicer je to vedno stara pesem. Zató pika!

Kam pridemo po taki poti! — Slovenski politiki in narodni voditelji se boré za — pravično poroto, da bi bili postavljeni slovenski obtoženci le pred slovenske poro- tnike. Kakó podpira „cvet slovenskega ljud- stva“ tako prizadevanje svojih voditeljev? Evo!!

Od 46 porotnikov je spravilo „kolo sreče“ pod spretnimi rokami gg. svetnikov le 12 Slovencev in službeni imenik. In čuje, od dvanajstence jih je prošilo nič manj nego pet za oprostitve; priložili so seveda „zdravniška spričevala“ dvomljive vrednosti. Gospodje pri okrožnem sodišču so jih seveda kaj radi „oprostili“. Takó je ostalo med vsemi porotniki le 7 Slovencev, da je postala po- polnoma nemogoča slovenska porotna klop in torej čisto slovenska obravnava.

Res je, da se marsikdo raje izogne porotni častni službi! Toda kdor Slovencev ima še kaj narodne časti v sebi, ta ti ne sme tako nepremišljeno podirati, kar zdijo naši prvaki v velikih težavah. Kam pridemo, ako bodo imeli voditelji take vojske za seboj?! Vsakdo bodi na svojem mestu, kamor te kliče dolžnost! Ne bodi sebičnež, ne strahopetnik!

O porotnih obravnavah bomo poro- čali v prihodnjem „Primorcu“, ki je bolj razširjen med domačim občinstvom, katero zanimajo take novice. L. to povemo, da Šte- fan Pregl iz Čepovana je dobil le 8 me- secev, Andrej Štokar iz Lokavca le 7 me- secev, ker so porotniki izrekli milejšo sodbo nego je bilo vprašanje. Oba je zagovarjal dr. Stanič. — Ivan Gasperčič iz Koritnice pri Bolcu, obdolžen hudodelstva zažiga, je bil oproščen.

Le dobre volje treba, pa gre. — Učeraj je bila porotna obravnava proti Bol- čanu Gasperčiču radi požiganja. Uradni za- govornik dr. Nardini je odklanjal Slo- vence, da je ostal menda en sam med porotniki. Ukljub temu je drž. pravd. namestnik govoril vse v obeh jezikih, enako predsednik Fle- gar, kar je zelo dobrodejno uplivalo na vse Slovence po silno nemirnem prejšnjem dnevu. Zlasti svetnik Flegar je dokazal, da z majhno težavo lahko dobro ustreza prepravičnim zahtevam, le — dobre volje je treba. Celó svetnik Gorjup je govoril tudi slovenski.

Potres. — V ponedeljek dne 20 t. m. ob 7. uri in 3 min. smo v Gorici začutili krepek eno petinko sekunde trajajoč napvien izpodzemeljski sunek, ki je mahoma iznenadil ljudi po hišah. Pa tudi na prostem bivajoči so ga opazili. Ponovil se je rahleje nekako ob 11. uri tistega večera in baje tudi ob 8^h. Prvi sunek je bil, kakor se poroča, v Letnicu precej močnejši, vrzel je neki celo kuhinjsko posodo s polic, v Mirnu in Rupi pa je ljudi tako prestrašil, da so zbežali iz hiš. Tudi v Rubijah se je začutil. — Naratneje določiti potresnega ozemlja ni možno, ker nimamo dovolj poročil. Videti je, da zanimanje za spoznanje prirodnih dogodkov pri nas še ni povoljno razvito. — Večkrat dobivamo poro- čila, kakó so začeli moliti, jokati, spominjati se minljivosti vsega posvetnega itd. Vsega tega nam ni treba poročati, raje kaj več o potresu samem.

Ruski pevski zbor v Gorici. — Na- dina Slavjanska pride s svojim pevskim zbo- rom, ki šteje okoli 40 oseb, v Gorico in da tukaj jeden koncert 4. maja večer v pro- storih društva „Cur-Verein“. Več o tem v prihodnji „Soči“. Tega zbora niti od daleč ni primerjati z onim njenega očeta Dimitrija Slavjanskega, ki si je pridobil po vsem svetu sloveče ime. Vendar je tudi ta obdovan povsod, kjer nastopi. — Sedeži v prvih vr- stah stanejo 2 gld., bolj zadaj pa so po 1 gld. 50 kr. Prodaja jih knjigar Wokulat v Rastelju. Ker je prostor zelo omejen, naj si vsakdo takoj oskrbi sedež, ako se hoče ude- ležiti koncerta.

Iz Lokavca pri Ajdovščini je priobčila „Edinost“ obširnejši dopis, ki govori najprej o pogrebu obče priljubljenega obč. tajnika Kristijana Šena, ki se je vršil prav sijajno 12. t. m. Potem pa govori o nekaj razporih v pevskem društvu in prosi, naj bi se vendar že vrnilo popolno sporazumljenje. Naposled pa poroča o teh-le podrobnostih, ki bodo zanimale tudi naše čitatele: Naše pevsko društvo naj deluje tudi na to, da se pri nas ustanovi bralno društvo, ki bode širilo med nami omiko in vzajemnost. Prav lahko pridemo do tega, saj imamo do- voljenje že od leta 1876, samo oživeti je

treba. — V bližni Ajdovščini stnujejo sokolsko društvo. Prav željno ga pričakujemo, kajti mnogo nas je, ki hrepenimo sklopiti pod za- stavo sokolske ideje. — „Rokodelsko pod- porno društvo“ hode imelo skoro svoj letni občni zbor. Volilo hode novo predsedništvo, isto društvo blagoslovi dne 25. maja svojo novo zastavo. Podrobnosti o tej slavnosti priobčimo o pratem času. — V kratkem bode shod odličnjakov v Ajdovščini, Lo- kavca in Šturij, na koje... se bodo posveto- vali o napravi telefona med Lokavcem, Ajdovščino, Gorico in Trstom. Dal Bog, da se posreči ta nakana. In ako nam potem vlada res zgradi še železnico, vsiklniki bo- demo lahko: Bolji časi so pršli za-te, pre- krasna vipavska dolina! — V Lokavcu bo- demo imeli kmalu občinske volitve. Stranke so tri. Agitacija utegne postati živahna, toda bolj tajna. — Cesta Dol-Otica-Lokavec je skoro končana, tem bolj opravičeno smemo vprašati merodajne kroge, kedar se nam ven- dar jenederk zgradi toli zazeljena cesta Lo- kavec-Ajdovščina? — Slednječ se obračam do nekega parčka, da naj nikar ne kremljata vedno po nemški v našem narodnem Lo- kavcu; saj sta vendar doma iz središča Slo- venije! To moram grajati, ker je to slab vzgled naši mladini. Parkar sem namreč na- letel, da je mladina govorila nemški ali laski (seveda strasno popatero); a ko sem jih pokaral, odgovorili so mi: Saj gospod in gospa.... tudi govorita tako! Razgovoriki, glejte torej, da bodele vsikdar dajali dobre vzglede!

Vinorejsko društvo v Dornbergu na- pravi razstavo vin prvo nedeljo majnika kot navadno druga leta.

Priloga. — Današnji številk je prilo- žen ilustriran cenik trdke Mayfarth & Co na Dunaju.

Razgled po svetu.

Z Dunaja nam poročajo: „V antise- mitskih krogih se pripoveduje, da prihodnji ponedeljek se uradno naznani, da Lueger ni potrjen dunajskim županom, da mestno staršinstvo bo razpuščeno ter da se le po novih volitvah meseca septembra, oziroma po zaključanju madjarskih slavnostij, bo mi- sliti na potrjenje, katero dunajsko prebivalstvo tako srčno želi. — V terek odpotuje cesar v Budimpešto, kjer se pripravljajo velike sla- vnosti za prve dni maja. — Židovski listi se hvalijo, da njihovemu uplivu je pripisovati, da Dunajčani ne dobé še krščanskega žu- pana. Koliko je na tem resnice, pokaže pri- hodnost.“

Državni zbor. — V seji 15. t. m. pričela je razprava o vpokojnini udov drž. uradnikov ter je nadaljevala 16. in 17. t. m. Vladni načrt je bil sprejet izpremenjen v toliko, da je zbornica znižala pokojnino udov I. II. in III. pleč. razreda od 5000 na 3000, od 4000 na 2600 in od 3000 na 2200 tako, da prihrani letnih 50.000 gld. — V seji 20. t. m. je pa pričela razprava o na- cerni vladne volilne prenosove. Upisalo se je 39 govornikov: 23 za in 16 proti. Pričakuje se, da bo osnovna sprejeta, ker so ji naklo- njeni levičarji, Poljaki, Hohenwartovci in del Mladotčehov. (Obširneje poročilo prinese „Pri- morec“).

Avstrija. — Dne 18. t. m. se je vršila volitev dunajskega župana. Dr. Lueger je bil zopet izvoljen s 96 glasovi proti 42, katere je dobil kandidat liberalcev dr. Grubel. Lueger je izjavil, da sprejme iz- volitev. V svojem govoru je naglasil nasproti vladi, naj spoštuje voljo prebivalstva, katero je isto pokazalo pri volitvah. Da je njegova stranka zopet njega izvolila, je posledica da- našnjih razmer. Vlada naj omeji upliv ogerske vlade v avstrijske notranje reči, temu naj se upre tem bolj, ker vidi, da se upira z vso odločnostjo tudi vse dunajsko prebivalstvo. Vprašanje o njegovi potrditvi ali nepotrditvi, ni dvoboj med Luegerjem in Badenijem, nego borba za osvobodjenje kristjanskega prebiva- lstva, za svobodo in neodvisnost Avstrije. Ko je dr. Lueger končal svoj nagovor, izjavil je vladin izastopnik, da predloži izvolitev c. kr. namestništva v daljno uradovanje. Za govora dr. Luegerja so mu pristasi pritrjevali dočim so se liberalci smejeali. Po seji je občinstvo burno pozdravilo novoizvoljenega žu- pana. — Skupni vojni minister baron Kriehammer je sel na dopust. Časopisi pi- sejo, da odstopi popolnoma. Ne sam vojni minister, temveč da so dobili ukaz, naj pred- ložijo prošnjo za vpokojenje tudi vsi oni častniki, ki so že dovršili 40-letno službovanje. — Vojni minister je izdal okrožnico častni- kom, v kateri jim naznanja, da dobodo 15 dnevi dopust oni častniki, kateri želijo obiš- kati milenijsko razstavo v Budimpešti. Ta dopust se jim pa ne odšteje od navadnega vsakoletnega. Ako bi slavili tak milenij v Pragi ali Zagrebu, Bog vedi, ali bi izdal minister tudi tedaj tako okrožnico? — V Spitalu na Dravi je umrl knez Ferdinand Porcia. — Kralj židov, baron Hirsch, je umrl nagle smrti v Komornu. Imel je 65 let. Bil je velik podpiratelj svojih vernikov. On je zgradil tursko železnico, katara mu je pomnožilo že tako veliko premoženje, katero šteje na 1000 milijonov frankov. Otrok ni zapustil. Kdo dobi te milijone?! — 21. t. m. so odkrili na Dunaju spomenik sklada- telju Mozartu. Spomenik je izdelal kipar Filgner, kateri je umrl pred nekaj dnevi. — Na Dunaj je prispelo odposlanstvo častnikov prvega angleškega polka dragoncev, da se predstavijo našemu cesarju, katerega je ime- novala kraljica častnim polkovnikom. Pršla sta na Dunaj tudi dva novoimenovana zapo- vednika onih ruskih polkov, ki nosijo ime našega cesarja. Častniki so bili vsi sprejeti od cesarja in pogosteni na dvoru. — Krvna pogodba mej Avstrijo in ogersko je v resnem položaju. Odgovor ogerskega odposlanstva avstrijskemu je slabo uplival na Cislitavec. Dočim je zahtevalo avstrijsko odposlanstvo razmerje 56:84:43:16%, predlaga ogersko 68:6:31:4%, torej razloček 11:76%. Ker znaša vzajemni proračun za l. 1896. gld.

na politehnikih v Karlovih Mirih (Karlsruhe). Je izdelal načrt v svrhu, kako bi se mogla doseči sprava med Nemci in Čehi na Češkem. Priporočal znatno razširjenje delne avtonomije na Češkem. Mnogo stvari, ki sedaj spadajo v delokrog ministerstev, naj bi se izročile namestništvu v Pragi. Poslednje na zopet izročiti nekaj poslov okrajnim uradom, ki bi se imeli ustanoviti. Češka naj se razdeli v sedem okrajev. Tri samočeska, dva samonemška in dva mešana. Pri namestništvu in delni upravi bi se moralo uradovati v obeh jezikih. Nekateri uradi bi se imeli razdeliti v češke in nemške. Okrajna glavarstva bi uradovala: češka češki, nemška nemski, mešana v obeh jezikih. Obeski in okrajni uradi bi uradovali v jeziku večine prebivalstva. morali bi pa sprejemati tudi uloge v drugem delnem jeziku, ako je v kraju 20%, oziroma 10% prebivalcev druge narodnosti. Večja mesta bi morala uradovati v obeh jezikih, ako je v istih 10% prebivalcev druge narodnosti. Uprava v Pragi bi morala kazati, da je stolno mesto dvojezične kraljevine. — (Tukaj tiči zajec, Ur.) Da bi se ne godile krivice narodnostim v solskem oziru, naj se dovolj tudi manjšinam osnovati samostojne solske občine. Znanje obeh delniških jezikov — po mislih tega Nemca — ni treba zahtevati.

vati od uradnikov, kajti vsak uradnik bi se prizadeval, priuščiti se obema jezikom, ako bi hotel kdaj priti k središčni vladi v Prago. Sedaj, ko je češko slovostvo že toliko napredovalo, nemški uradniki ne bi baje utegnili več nikake mrznje do češtine in bi spoznali, da je znanje drugega deželnega jezika nujno le na korist. — Tako torej navzpetje Nemcev za deželo, kjer je nemstvo v nevarnosti, Seveda, za Slovence na Koroskem, Štajerskem in v Trstu, ki so v manjšinah, ne velja tak narvet. — Čehi na Moravskem s tudi v nevgodnem položaju, ukiub temu da je Moravska dvetretjinski češkega prebivalstva. V deželnem zboru naniroč so se vedno v večini Nemci. To večino pa odločujejo veleposesniki, nemški tovarnarji, katerih je nekaj čez 100 in ki vpolijo nič manj nego 25 deželnih poslancev. Ti privilegovanci Šmerlingovega volilnega roda se nikoli ne zmenijo za češko večino. Brez vsega poslušneštva imata ob narodnosti vsaka polovica poslancev v deželnem zboru. Ker imajo Nemci večino v dež. zboru, ne marajo ali niso o spravi med Čehi in Nemci na Moravskem. Poskus v tem zmislu so je ponorečili. Taki so torej avstrijski Nemci; spravo bi hoteli imeti le na svojo korist v onih deželah, kjer so v znatni manjšini, došli Slovonom kakor takanoga ne privoščajo. — V čeških Toplicah hočejo „Sokoli“ prirediti veliko slavnost, to so dobili za to že dovoljenje vlade. Predstojniki vseh nemških društev sklenili so, proti temu ugovarjati na mestno stalinatstvo, da ono varuje nemški značaj, močta ter vsemi zakonitimi sredstvi prepreči slavnost. To je nemški prinos k spravi med Čehi in Nemci!

Galileja. — V Lvovu ustanovilo se je društvo ruskih delavcev „Selanska rada“, ki hode v slogi s poljskimi bavilo se s političnimi in gospodarskimi zadatki galilejskih delavcev. — Od galilejskih tabularnih posestev v 29-85% ali 723.725 oral v zakupu. Od tega je 391.553 oral in 619 kv. sotnjev v židovskih rokah, torej 55-10%; kristjani imajo 45-90% v zakupu. — V Premyslu bil je t. m. shod galiske narodne stranke, katerega se je udeležilo nad 500 oseb. Zownir je poročal o volilni reformi Badenljevci ter predlagal resolucijo proti njej, ki se je na priporočbo Novakowskega sprejela soglasno. — Poslanec Lewa k o n s k y, ki je bil izključen iz poljskega kluba, je sklical v Lvovu shod volilcev. Na istem je obsodil oestro poljske državne poslance. Volilci so mu izrekli zaupanje kljub protigalilejačiji.

Bosna - Hercegovina. — Sarajevski zupanov je imenovan zopet Melimed be Kapetanović. — Hrvatski Domovinski poročajo, da je spisateljica Milena Mrazovica prodala svoj list „Bonische Post“ trvdki Schnarda, Rotter in Perschitz, katere pretvorila list v dnevnik.

Srbija. — Na povratku iz Aten, prispelja se je srbski kralj Aleksander, preko Trsta na Dunaj. V Trstu je bil sprejet po kr. namestniku in drugih oblastnikih ter se zadržal dva dni. — Srbiji se je baje posreščilo, dobiti konverzjsko posojilo nekaj čez 70 mil. frankov. — Zopet se pripravljajo na nisterska kriza. Odstopi baje ministerki predsednik Novaković. — Po uradnih poročilih sedne Srbija 2,341.408 prebivalcev. — Se ustanovljena obrtna banka je sklenila likvidovati radi slabega gospodarskega položaja.

Bolgarija. — Bolgarski knez je prispel 19. t. m. popoldne v Petrograd. Na kolodvor so ga pričekali veliki knez Vladimir z mnogimi dvornimi dostojanstveniki, turški poselniki in odposlanstvo „Slavjanskega blagor. društva“ z generalom Černjajevom na čelu. Godba je svirala bolgarsko himno. Černjajev je ponudil knezu soli in kruha. Odgovarjajo Černjajevu je knez rekel, da je prišla slovanska ideja uplivati tudi na jugoslovanske narode in da se čuti srečnega, da se more pokloniti ruskemu carju. Popoldne sta se pujala veliki knez Vladimir in knez Ferdinand v Carsko Selo, kjer sta ga vzprejela car carica. V nedeljo se je knez Ferdinand posvetoval več ur s knezom Lobanovom, drugimi državniki. Prebivalstvo je kneza Ferdinanda vzprejelo jako simpatično. — Istega dne je bila v zimski palači na čast bolgarskemu knezu slavnostna gostba. Car je najprej turškemu sultanu, potem posebno srčno nekemu Ferdinandu in princu Borisu. Iz Petrograda bo potoval knez v Berolin in Pariz in potem na dom. Na Dunaj se ne vrne, ker, niso prijetni politični odnosi mej Avstrijo in Bolgarijo. Vendar: bomo videli! — V Srednji se je ustanovila brzojavna družba ruske sveto agenturo, ki je popolnoma neodvisna od Bolgarije. Vodstvo je poverjeno ruskemu podniku. — Bolgarskemu knezu je baje dovoljeno, da more podeljevati odlikovanja, kar odlikoval je veliko oseb v Carigradu z bolgarskimi odlikovanji.

Rusija. — Rusiji nasprotni časopisi so sporočili, da se je bolezen ruskega carjeviča pohujšala. Ker prebiva carjevič v Monaku pri Nizzi, dobil je dobro opoučeni „Pensiero Slavo“ o tam vst, da to ni resnično, kajli carjevič je bil le eden dan malo prehlajen. — Ruski car Nikolaj II. je podaril perzijskemu šahu o priliki njegove 50-letne vladavine eno poljsko baterijo Kruppovih kanonov. — V ruskem odposlanstvu rdečega križa za Abesince je okoli 110 oseb, med katerimi 8 častnikov, 60 postrežnikov, potem več zdravnikov, milosrdnih bratov in sester itd. Pričakuje se, da bodo Italijani kljubovali temu odposlanstvu. — Ruska vlada je sklenila potrebno, da se omeji prodaja spiritoznih pijač, ki so le v pogubo ljudstvu in v prid židovskim trgovcem. Da bi jo posnemale v tem pogledu tudi druge prosvetne države! — V državni li-varni Obuchov pri Petrogradu so vili na ukaz pomorskega ministerstva kanon, kateri je določen za črnomorsko mornarico in ki tehtja ni več nego 3320 kvintalov. Da so ga spravili v Sebastopol, je bil potreben poseben vlak, kateri pa ni mogel voziti na uro več nego 15 vrst. — Od kronskih slavnostij v Moskvi so popolnoma izključeni židje. Nasprotno bodo pri istih zastopane vse druge verske občine, celo karaiti, katerih nič več nego 5000, dočim od 5 mil. židov ne sme biti navzoč niti eden. To seveda ni prav židovskim časopisom. Zato zabavljajo proti Ru-siji, ker je — prepametna. Čast takej politiki!

Verfälschte schwarze Seide.
Man verpönne ein Musterchen des Stoffes, von dem man kaufen will, und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage: Aechte, rein gefärbte Seide kräuselt sofort zusammen, verlässt bald und hinterlässt wenig Asche von ganz hellbräunlicher Farbe. — Verfälschte Seide, (die leicht speckig wird und bricht), brennt langsam fort, (namentlich, plümmen die „Schussfäden“ weiter wenn sehr mit Fuchsfarb erschwert), und hinterlässt eine dunkelbraune Asche, die sich im Gegensatz zur echten Seide nicht kräuselt, sondern krümmt. Zerdrückt man die Asche der echten Seide, so zerfällt sie, die der verfälschten nicht. Die Seiden-Fabriken G. Henneberg (k. u. k. privil.) Zürich versenden gern Muster von ihren echten Seidenstoffen an Jedermann und liefern einzelne Rollen und ganze Stücke porto und steuerfrei in die Wohnung. (5)

Uživanje Kathreiner-Kneippove sladne kave postaja vedno bolj splošno, in z veseljem opazujemo, da se jo ta zdravi izdelek udomači skoro že pri vseh družinah. Mnogi pijejo Kathreinerovo kavo že čisto, brez primesti bolovne kave, kar ugodno upliva tako na zdravstvene razmere, kakor na varčnost pri gospodinjstvu. Hranilni je izrek, da si dobra stvar vsem prednostkom navkljub nazadnje vendar le veljavo pri-bori; to se je sijajno pokazalo pri Kathreinerjevi kavi. Ina so je pa tako hitro udomačila skorji pri vseh javnih zavodih, pripisati je tudi temu, da so ravno v novejšem času mnogo sloveči in skušeni zdravniški ob-činstvo opozorili na škodljive učinke bolovne kave. Skušnje so povsod pokazale, da se škodljivost priljub-ljene bolovne kave odstrani, ako se jej primesta Kathreinerjeva sladna kava, in da se s tem nje pri-jetni okus ne zmanjša, in prav to je onogojilo pre-krupje v rabi vsakdanje kavnice pijače. Za prebrat, ki je domači stalni kavi do veljave pripomogel, je pa tudi v korist naši obrtnosti in našem kmetijstvu.

„Goriška ljudska posojilnica“
vpisano društvo z omejeno zavezo
vabi k
OBČNEMU ZBORU,
ki bo
na nedeljo dne 3. maja t. l. ob 2. pop.
v društvenih prostorih.

DNEVNI RED:
1. Poročilo ravnateljstva.
2. Potrjenje letnega računa.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Volitev ravnateljstva.
5. Volitev nadzorstva.
Letni račun in bilanca za l. 1895. sta razpoložena do konca t. m. v društveni pisarni, kjer ju društveniki lahko pre-gledujejo v uradnih dneh in urah.
V Gorici, 23. aprila 1896.
82 Ravnateljstvo.

Ozira vreden zaslužek
posebne vrste in dolgotrajnosti ponudi se v vsaki fari razumljiv, krepostin in spoštovanim osebam.
Pismena vprašanja pod „9132“, Gradec, poste restante. 32, 25-12

Naravno arsen
in
Guberjev prelec
zelezodržna mineralna voda
SREBRNICA v BOSNI.
Edino razpoložljivo za vsa zemlja in
HENRIK MATTONI
Tuchlauben 14-16 DUNAJ Maximilianstrasse 5
Wildpretmarkt 5
Karlovi vari, Franzensbad. — Mattoni in Wille,
80, 11-1 Budimpešt.

Pozor!!
Umetni slikar in kipar
Ivan Rozman
na Velčah, — pošta Zalog pri Ljubljani
priporoča č. č. duhovščini in slav. občinstvu
vsa v to stroko spadajoča dela, bodisi cer-
kvena ali moderna.
Umetno risane portrete po vsaki foto-
grafiji v naravnih doprni velikosti samo za
4 goldinarje.
Za popolno podobnost jamčim.
Mnogo priznanj č. g. naročnikov.

Anton Potatzky
v Raštelju štv. 7 v Gorici
prodajalnica drobnega
in nürnberskega blaga
na drobno in na debelo.
Jedino 7, 26-9
in najcenejše kupovališče.
Posebna zaloga
za kupovalce in razprodajalce na deželi,
za krošnjarje in cunjarje.
Največja zaloga
čevljarških, krojaških, pisarskih, popo-
tevalnih in kadičnih potrebščin.
Zimska obuvala.
Vozički in stoli na kolesih za otroke.
Strune za godala.
Posebnost: Semena za zelenjavo in trave.
Prosim dobro paziti na naslov:
Na sredi Raštelja štv. 7.

Želodečne kapljice
lekarničara C. Brady
(Marijacejske želodečne kapljice)
pripravljene 4, 32-25
v lekarni angelja varuha
G. Brady-a v Kroměřížu (Moravsko)
staro, priznano in znano zdravilno sredstvo ugodnega
in okrepujočega delovanja za želodec in prebavljanje.

Želodečne kapljice
lekarničara C. Brady-a
(MARIJACEJSKE KAPLJICE)
so zavite v posebno škafčico ter pre-
videne s sliko Marijacejske Matere
Božje (kot zaščitno znamko). Pod to
znamko mora se nabavljati sledeči
podpis **C. Brady-a.**
Vsebinska kapljice je napovedana.
C. Brady-a
1 steklenica stane 40 kr.,
dvojnata 70 kr.

Opozarjam občinstvo naj ne kupijo ponarejene
želodečne kapljice. Pri kupovanju paziti je na zgornjo
zaščitno znamko **s podpisom C. Brady-a** ter zavrniti
vse ostale tvarine, kot ponarejene, katere nimajo
zgornjo zaščitno znamko ter **podpis C. Brady-a.**
Prave želodečne kapljice so na prodaj v
Gorici v lekarnah: Cristofolletti, Pontoni, Gironecchi,
Kürner in Glühlich. — V Sežani v lekarni Ritschel.

Kathreiner
primes k bolovi kavi
ediro zdrava
kavina pijača.
Dobi se povsod, pol kile
za 25 kr.
Svarilo! Zdravilni in
ponarejenih izdelkov je
treba paziti na izvirno sa-
voje s imenom
Kathreiner

Trgovci z vinom na veliko
Anton Pečenko
Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
35, 7 priporoča
pristna bela
in črna vina
iz
vipavskih,
šurianskih,
briskih in
istarskih
vinogradov.
Dostavlja na dom in razpoložila po železnici na
vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56
litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.
Cene zmerno. Postrežba poštena.

izvestine
c. kr.
jedino priv.
skropilnice proti peronospori
inženirja Živice, katere so se splošno
razširile radi svoje jednostavnosti,
trajnosti, lahke porabnosti pri vsa-
kem obdelovanju trta itd., prodaj-
amo z garancijo po dosegljivi
nizki ceni
Živice i dr. v Trstu.
Razpoložljive skropilnice tudi s po-
sedami nove vrste.
Obrazce s cenikom pošiljamo radovalno in poštine
prosto. — Izdelujemo tudi razpršilnice za žveplo in ne-
prenehljive vinske stiskalnice. 10-3

Dr. Rosa balzam
za želodec
iz lekarn
B. FRAGNER-ja v PRAGI
je splošno, že 30 let znano domače zdra-
vilo, katero uroča tek, olajšuje prebavo in
leluko odvaža.
Pozor! Vsi deli zaboja
so prevideni z zraven
natpisnjeno ia zakonito
priznano zaščitno znamko.
Glavna zaloga: 2, 26-9
Lekarna B. FRAGNER-ja „pri črnem orlu“
v Pragi.
Mala strana, vogel Spornove ulice.
Velika steklenica 1 gld., mala 50 kr.; s pošto
20 kr. več. — Dnevno pščno razpoložljive.
Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogerske.

Tolminska posojilnica in hranilnica,
registrovana zadruga z neomejeno zavezo.
VABILO
K
OBČNEMU ZBORU,
KI BODE
v sredo 6. maja 1896, ob 10. uri
dopol. v obč. pisarni v Tolminu.
DNEVNI RED:
1. Poročilo ravnateljstva, polaganje računa
in bilance za leto 1895.
2. Poročilo nadzorstva o računu in bilanci
za leto 1895.
3. Sklepanje o porabi čistega dobička.
4. Volitev ravnateljstva in nadzorstva.
5. Morebitni predlogi.
V Tolminu, dne 16. aprila 1896.
RAVNATELJSTVO.

166 do 366 gld. mesečno
lahko zaslužijo osebe vseh stanov in v vseh krajih
s prodajo zakonito dovoljenih državnih papirjev in
srečk, a da ni potrebna glavica nikakoli in nevarnost.
Ponudbo pod „leichter Verdienst“ na Rudolf Mose,
Wien. 58, 10-6

Med. dr.
A. POGAČNIK
se je preselil
v via del Ponte nuovo št. 26
(Hmelakova hiša).
Ordinuje tudi pismeno.
Brošura o tuberkulozi po 60 kr.

Rojaki!
Podpisani naznanja sl. občinstvu,
da je odprl v Rožni dolini (Rosen-
thal) novo restavracijo
„Tivoli“.

V isti toči izborna pijača ter po-
streže z zdravimi miznimi jedili.
Priporoča se rojakom v Gorici za
blagohotno obiskovanje.
JOSIP TOROS,
restavrat. 72-3-2

Važno za vse lastnike vóz!
I. dunajsko-novomeška čistilnica smole in terpetin, olja,
tovarna za katranove proizvode in tolstčno blago
Eranc pl. Furtenbach
v Dunajskem Novem Mestu.
Vpisana
vredna znamka.
Dosedaj nedosegljiva mazljivost.
Nova specijalna tolstča
za oljce in potoljine osl.
Ne zm-
zne, se ne
zgrije od teče-
nja, ne odteče. —
Neobhodna za obra-
bljene osl. Dobra tudi
za odprte osl. Porabljava za
vsakovrstne mazalne naprave.
Kemico preiskana! Praktično poskušena!
Brez kisline. Brez vode. Brez smole.
Razpoložila se samo v izvirnih ploščastih posuhen po 5 kilogramov.
Cene jedni posuši:
V Avstro-Ogerski poštine prosto na vsako pošto postajo gld. 250
V Bosno in Hercegovino poštine prosto na vsako pošto postajo 275
V inozemstvo iz razpoložilnice v Dunajskem Novem Mestu 225

Vsi stroji za kmetijstvo!
Cene zopet znižane.
Stiskalnice za grozdje diferencijalne sestave.
Ta sestava stiskalnice ima več stiskajočo moč, nego sestava vseh
drugih stiskalnic.
Stiskalnice za olje, hidrovalne stiskalnice, skropilnice
proti peronospori Vermorelova sestava. Te moče skropilnice
so znane kot najbolje in narejene: **avtomatične skropilnice,**
mastilnice s robkacem, stiskalnice za seno, trijeze i. t. d.
izdeluje po najboljšem proizvodu
Ign: Heller na Dunaju
II/2 Praterstrasse, 49.
Cenike in spričevala razpoložila zahtoj. Mše zastopnice
Vz. ovalci za je ponarejanj. 38, 24-10

Zastop dvokoles „Swift“ iz orožarne v Steyru
imata podpisana
v Gorici, na cesti Fran Josipa (Corso)
št. 4 (nasproti gledišne kavarni).
Lastna izdelovalnica dvokoles „Iliria“,
žičnih blazin (Drathmatratzen), popravljaj-
nica dvokoles, šivalnih strojev, pušk itd.
Nunska ulica 14.
Prodajalnice šivalnih strojev, pušk, stre-
ljiva in drugega orodja pa imata
SAUNIG & DEKLEVA
v Nunski ulici št. 16. 12, 11

KRATKI
XOPBATCKO - PYCKI
CIOPAP
(Kratki hrvatsko-ruski slovar)
in 71 3-3
Rječnik za prevodjenje s rus-
koga na hrvatski.
Sestavil A. C-B-P-B-L.
Cena 50 kr.
V komisiji pri J. Pallichu
na Travniku.

Anker 5, 28-17
Liniment. Capsici comp.
iz Richterjeve lekarni v Pragi
priznana kot **izvrsno bol ubla-**
žujoče mazilo; za ceno 40 kr., 70
kr. in 1 gld. se dobi po vseh lekarnah.
Naj se zahteva to **splošno priljub-**
ljeno domače zdravilno sredstvo
vedno le
Richterjev Liniment s „sidrom“
kot edino **pravo** in vzame
le tako steklenico, ki je pre-
videna s „sidrom“ kot znano
zaščitno znamko.
Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“ v Pragi.
Na dež. jabl. razstavi odlikovan s srebr. drž. svetnjco.
Na lvovski razstavi s prvo ceno — srebrno svetnjco.

Tovarna uzornih televadnih priprav
JOS. VINDYS-A,
v Pragi na Smihovu
ha-Smichov Vinohradská ulice číslo 816.
se priporoča
k popolnemu uzornemu prirejevanju
sokolskih in šolskih televadnic
po največjih priznanih in praktičnih sestavih.
V ta dokaz je na razpolago mnogo priporoča-
jovih spričanih domačin in inozemskih.
Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerno, plačuje
se pa na mesečne obroke po volji in zmožnosti.
Navadne priprave so vedno v zalogi.
Genki, procačni in naletni za popolno tele-
vadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštino
prosto. 13, 52-17
Poprave izvršuje po najnižjih cenah.

Bratje Fiaht,
tovarna
za strune
in 9, 19-17
glasheno orodje
Schönbach 379
pri Mebu, Češko
priporočala:
Gosli, strune, loke, celia,
citra, kitare, man-
doline, piščala, kla-
rinete, svir. iz plate,
bobne, harmonike itd. itd.
Aristone, avtomate, lej-
nice, simfo-
niona, glaso-
virje, harmo-
nije, orglje itd. itd.
Ceniki zastojni in franko.
Ceniki aristonov itd.
razpoložajo se le proti doplačilu 25 kr.

C. kr. privil.
krojaški merni in krojni aparati
Martina Poveraj-a,
trgovca in krojaškega mojstra v Gorici.
Edina in največja zaloga izgo-
tovljenih možkih in deških
oblek, vsakovrstnega blaga, po-
vršnikov, dežnih plaščov, suk-
nenega blaga za č. č. duhovščino,
za c. kr. uradnike in c. kr. ča-
stnike z vsemi pripravami, za
pomladno in latno dobo.
Prodaja blago tudi na metre po tako solidni ceni, da
lahko vsakemu potrebu v svoji prodajalnici.
Na zahtevo pošilja vzorce na ogled.

Sotova pomoč krojačem!
Kdor želi imeti kraj vsake velikosti prav po
ceni iz papirja, naj naznanj širino prsi, se mu pošlje
po poštini povzelo po ti-le ceni: za sako in rokav
70 kr., prsnik 40 kr., blazje 40 kr., vsaka druga
suknja 1 gld. 50, 8

SARG-ovo priporočeno
sredstvo za čistanje zob
KALODONT
krat
MILIJONOV
veliko
preskušeno in uspeh dokazano, zdravniško priporočeno kot najboljšje
sredstvo za ohranitev zdravih in lepih zob.
Dobiva se povsod 3, 26-17

Želodečni in okrepujoči
eliksir iz kine in železa
je posebnost 6, 17
Cristofolletti-jeve lekarni.

Ima vsebino železa in kine v jednaki
množini, je prijetnega okusa ter brez drugih
škodljivih tvarin. Uročuje tek, olajšuje pre-
bavo in premaguje slabokrvnost.
Jedna steklenica 250 gramov stane
80 kr.

Krasne uzorce zasebnim odjemalcem
zastojni in poštine prosto.
Krojačem pošilja nefrankovano bogate nove
uzornike. 37, 16-12
Snovi za obleke
perurien in dosking za č. č. duhovščino, pred-
pisano blago za c. kr. uradnike, veterane,
ognjevarce, televadce, liroje. Blago
za biljarde in stole za lero, prevleke za
voze. Največja zaloga štajerskega, koroškega
in tiroškega lodna za gospode in ženske po
izvirnih cenah v toliki množini, da more na-
gajati 20-kratnem tekmovalju. Največja iz-
ber linija in trajnega blaga za ženske obleke
in najmodernejših barvah. Snovi, katere se
more prati, potni plašči od gld. 4 do 14 potem
(kot post-tara za roka-
ve, gumbe, igle itd.)
Cene vredno, poštino, trajno, žisto volneno
sukneno blago ter ne cene krpe, katere ne
veljajo niti krojaškega dela, priporoča
Joh. Stikarofsky,
v Brnu (Središče avstrijske obrtnije sukna).
Največja tovarniška zaloga sukna v veljavi
pol milijona gld.
Razpoložljive samo proti povzetju!
DOZOR! Razni agenti in krojačji imajo navado pro-
dajati slabo blago kot „Stikarofsky-
jevo“. Da se pride temu v oči, naznanjam p. n.
odjemalcem, da ne prodajajo takih osebam svo-
jega blaga pod nikakimi pogoji!